

Wagary to nie zawsze zabawa - czasem to konsekwencja przemocy

2025-03-20

21 marca to tradycyjnie w Polsce nie tylko powitanie wiosny, ale także dzień wagarowicza. Dla uczniów to nieformalny pretekst do opuszczenia zajęć i spędzenia tego czasu z rówieśnikami poza szkolnymi murami. Niestety dzieci i młodzież rezygnują z udziału w lekcjach z wielu mniej radosnych powodów. Badania* wskazują, że im więcej negatywnych doświadczeń z dzieciństwa (m.in. przemoc domowa, zaniedbanie, przemoc rówieśnicza), tym większe ryzyko problemów z frekwencją szkolną. Inne badania** wykazały, że aż 28% uczniów z nadmierną absencją doświadczyło kilka razy w życiu zaniedbania, przemocy lub było jej świadkiem, podczas gdy w grupie uczniów niemających nieusprawiedliwionych nieobecności odsetek osób, które doświadczyły przemocy, wyniósł 8%. Dla części uczniów wagary to sposób na uniknięcie przemocy lub konsekwencja zaniedbania.

*Adolescent Adversity, School Attendance and Academic Achievement: School Connection and the Potential for Mitigating Risk Naomi N. Duke MD, PhD, MPH, Journal of School Health, 17.06.2020

**Evidence for a relationship between child maltreatment and absenteeism among high-school students in Sweden Johan Melander Hagborg, Kristina Berglund, Claudia Fahlke, Child Abuse and Neglect, styczeń 2018

Diagnoza przemocy wobec dzieci 2023 Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę wskazuje, że przemoc rówieśnicza jest najczęstszą formą przemocy doświadczaną przez nastolatki w Polsce. 66% osób w wieku 11-17 lat doświadczyła w swoim życiu przemocy rówieśniczej – prawie połowa wskazała na przemoc fizyczną, a 17% doświadczyło napaści zbiorowej. Zdecydowana większość sprawców przemocy fizycznej, jak również psychicznej oraz znęcania się, była dziećmi lub nastolatkami, których znali pokrzywdzeni, np. kolegami lub innymi uczniami ze szkoły. Wyniki badań* pokazują, że uczniowie doświadczający przemocy w dzieciństwie częściej spotykali się z przemocą rówieśniczą w szkole, co może dodatkowo zwiększać ich absencję.

* Evidence for a relationship between child maltreatment and absenteeism among high-school students in Sweden Johan Melander Hagborg, Kristina Berglund, Claudia Fahlke, Child Abuse and Neglect, styczeń 2018

Przy tej skali problemu martwi to, że aż 8% dzieci badanych przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę nie miało ani jednej dorosłej osoby, do której mogłyby zwrócić się o wsparcie w trudnej sytuacji. Spośród tych, które potrafiły wskazać osobę, na którą mogą liczyć, zaledwie 13% wskazało psychologa i pedagoga, a 11% nauczyciela szkolnego. Według prowadzonych w Europie badań relacje z nauczycielami były bardziej negatywne u uczniów, którzy doświadczyli maltretowania, co mogło powodować dalsze unikanie szkoły.

- Gdy młodzi ludzie nie czują się bezpiecznie w szkole, jedną z reakcji obronnych jest unikanie. Rzutuje to na ich dobrostan psychiczny, wyniki w nauce, jak i relacje rówieśnicze. Jest to szkodliwe tu i teraz, w rzeczywistości danego ucznia, a w dłuższej perspektywie ma wpływ na rozwój w różnych sferach życiowych – przyznaje Maciej Kępka, ekspert z Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę.

Innym z powodów unikania lekcji może być przemoc domowa i zaniedbanie. Według badań Fundacji 32% dzieci doświadczyło w swoim życiu przemocy fizycznej lub psychicznej ze strony bliskich dorosłych. Jedna trzecia dzieci, które zostały uderzone przez bliską osobę dorosłą, następnego dnia skarżyła się na ból, siniaki, skaleczenie lub złamanie. Takie widoczne i odczuwalne oznaki przemocy mogą zniechęcać do udziału w szkolnych zajęciach – by nie wzbudzać zainteresowania lub komentarzy ze strony społeczności szkolnej. Zaniedbanie fizyczne, objawiające się brakiem czystych ubrań, to doświadczenie 3% badanych. Inną kategorią krzywdzenia jest zaniedbanie emocjonalne przez rodziców - brak bliskości fizycznej lub nieokazywanie uwagi były zgłaszane przez niemal jedną czwartą (23%) badanych. Brak uwagi ze strony dorosłych z jednej strony daje dzieciom poczucie, że nie muszą wypełniać szkolnego obowiązku, z drugiej – może popychać do nierozważnych zachowań, by tę uwagę uzyskać.

- Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę zapewnia pomoc dzieciom, które doświadczyły przemocy. Wiemy też, jak ważne są działania profilaktyczne i edukacyjne dla całego społeczeństwa – w tym dorosłych w otoczeniu krzywdzonych dzieci. Nauczyciele i pedagodzy mogą odgrywać kluczową rolę w łagodzeniu skutków doświadczeń przemocy i zaniedbania poprzez wspieranie uczniów, budowanie bezpiecznych relacji i wzmacnianie poczucia przynależności do szkoły – dodaje Marta Skierkowska, wiceprezeska Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę.

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę od ponad 30 lat stara się zmienić świat dzieci na bardziej przyjazny i bezpieczny. Również taki, w którym jedynym powodem opuszczania zajęć w szkole jest chęć świętowania pierwszego dnia wiosny czy spędzenia czasu z rówieśnikami, a nie lęk przed sprawcą, brak uwagi rodziców czy chęć ukrycia śladów bicia.

Fundacja pomaga dzieciom doświadczającym różnych form przemocy oraz prowadzi zróżnicowane działania edukacyjne i projekty profilaktyczne. Działania Fundacji można wspierać na różne sposoby – jednym z nich jest przekazanie 1,5% podatku przy rocznym rozliczeniu.

Każda kwota ma znaczenie – nie jest ważne, jak wysokie są zarobki, bo nawet najmniejszy wkład finansowy to wzmocnienie działań Fundacji realne wsparcie dla jej podopiecznych.

Przełącz 1,5% podatku i razem z nami daj dzieciom siłę!

O Fundacji Dajemy Dzieciom Się

Od 1991 roku chronimy dzieci przed przemocą i wykorzystaniem seksualnym.

Zapewniamy dzieciom i ich opiekunom wsparcie, profesjonalną pomoc psychologiczną i prawną. Uczymy dorosłych, jak mądrze i skutecznie reagować na przemoc wobec dzieci oraz co robić, gdy podejrzewają, że dziecko jest krzywdzone. Wspieramy i angażujemy rodziców, by wychowywali dzieci z miłością i szacunkiem. Wpływamy na polskie prawo, by jak najlepiej chroniło interes dziecka. Każde dziecko zasługuje na dzieciństwo wolne od przemocy!

www.fdds.pl